

Lakiosasto

28.12.1999

Työeläkelaitoksille

I YEL:N JA MYEL:N TAKAUTUVA VAKUUTTAMINEN MUUTTUU 1.1.2000 LUKIEN**II MYEL:N ERITYISYHTEENSOVITUSPERUSTE POISTETAAN 1.1.2000 LUKIEN**

YEL:n ja MYEL:n takautuvaa vakuuttamista koskevat säännökset muuttuvat vuoden 2000 alusta voimaantulevilla lainmuutoksilla. Uusien säännösten mukaan YEL:n ja MYEL:n mukainen vakuutus voidaan ottaa takautuvasti enintään kuluvalta vuodelta ja kolmelta sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta. Takautuva vakuuttamisaika on samanmittainen pakkovakuuttamistilanteissa ja niissä tilanteissa, joissa yrittäjä ottaa vakuutuksen vapaaehtoisesti. Samalla mahdollisuus ottaa vakuutus pakkovakuuttamistilanteissa vapaaehtoisesti pakkovakuuttamisaikaa edeltävältä ajalta poistetaan.

Lisäksi lainmuutoksella selkeytetään MYEL:n ja YEL:n vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöntikorotuksen määräämistä siirtämällä sitä koskeva säännös erilliseksi momentikseen. Sisällöllistä muutosta laiminlyöntikorotussäännökseen ei tehdä. Lainmuutoksella kumotaan myös MYEL 19 §:n 3 momentissa ollut erityisyhteensovitusperuste.

Lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.2000 lukien. Ne sisältyvät hallituksen esitykseen, joka on lähetetty eläkelaitoksille tiedoksi yleiskirjeen A 34/99 liitteenä.

Uusia takautuvaa vakuuttamista koskevia säännöksiä sovelletaan sellaisiin vakuutuksiin, joita koskeva hakemus tulee vireille 1.1.2000 tai sen jälkeen. Pakkovakuuttamistilanteissa uusia säännöksiä sovelletaan niihin pakkovakuuttamispäätöksiin, jotka annetaan 1.1.2000 tai sen jälkeen.

Tällä yleiskirjeellä kumotaan yleiskirje A 41/97 (YEL:n ja MYEL:n 1.1.1998 voimaan tulevat muutokset sekä YEL-vakuutuksen päättäminen taannehtivasti) siltä osin kuin se koskee YEL:n ja MYEL:n mukaista takautuvaa vakuuttamista.

Lakiosasto

28.12.1999

1 YEL:N JA MYEL:N TAKAUTUVA VAKUUTTAMINEN

1.1 Oma-aloitteisesti otettu vakuutus

Yrittäjä on velvollinen ottamaan itselleen YEL:n/MYEL:n mukaisen vakuutuksen, jos hänen yrittäjätoimintansa kestää yli neljä kuukautta ja työtulo on vähintään YEL:n/MYEL:n mukaisen rajamäärän suuruinen. Vakuutus tulee ottaa 6 kuukauden kuluessa YEL:n /MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisesta. Yrittäjien vakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä valvoo ETK. Maatalousyrittäjien vakuutukseen hakeutumista puolestaan valvoo Mela.

Laiminlyöntitilanteissa ETK kehottaa YEL:n alaista yrittäjää ja Mela MYEL:n alaista maatalousyrittäjää korjaamaan laiminlyöntinsä kohtuullisessa ajassa. Jos vakuuttamisvelvollisuutensa laiminlyönyt yrittäjä ottaa vakuutuksen oma-aloitteisesti ja vakuutushakemus tulee vireille eläkelaitokseen 1.1.2000 tai sen jälkeen, työtulo vahvistetaan uusien säännösten mukaisesti YEL:n/MYEL:n mukaisen toiminnan alkamisesta lukien, takautuvasti kuitenkin enintään kuluvalta vuodelta ja kolmelta sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta. Niihin vakuutushakemuksiin, jotka ovat tulleet eläkelaitoksessa vireille ennen 1.1.2000, sovelletaan vanhoja säännöksiä. Takautuva vakuuttamisaika on niiden vakuutusten osalta enintään kuluva vuosi ja viisi sitä edeltävää kalenterivuotta.

Kulumassa oleva kalenterivuosi määräytyy vakuutushakemuksen viireille tulohetken perusteella. Jos yrittäjätoiminta on alkanut vähitellen, vakuutuksen alkamispäivä on se päivä, jona työtulon voidaan arvioida olevan YEL:n/MYEL:n rajamäärän suuruinen. YEL-työtulo määrätään ETK:n julkaisussa Yrittäjän työtulo esitettyjä periaatteita noudattaen. MYEL-työtulon määrittämisessä noudatetaan Melan MYEL-oppaan ohjeita.

1.2 Pakkovakuutus

Jos YEL-vakuuttamisvelvollinen yrittäjä ei ota ETK:n kehotuksen saatuaan vakuutusta hänelle määrättyssä kohtuullisessa ajassa, ETK ottaa yrittäjän puolesta hänelle YEL-vakuutuksen jostakin eläkelaitoksesta. YEL-pakkovakuutukset sijoitetaan eläkevakuutusyhtiöihin niiden YEL-vakuutuskantojen suuruuden mukaan.

ETK vahvistaa pakkovakuutus päätöksessään yrittäjän kuulumisen YEL:n piiriin sekä vakuutuksen alkamisajan. Vakuutuksen alkamisajaksi

Lakiosasto

28.12.1999

vahvistetaan yritystoiminnan alkamisaika. Takautuvalta ajalta vakuutusta ei kuitenkaan voida vahvistaa pidemmältä ajalta kuin kuluvalta vuodelta ja kolmelta sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta, kun pakkovakuuttamispäätös annetaan 1.1.2000 tai sen jälkeen. Eläkelaitos, josta pakkovakuutus otetaan, vahvistaa yrittäjälle YEL-työtulon määrän ja perii vakuutusmaksut korotuksineen.

Vastaavasti, jos maatalousyrittäjä ei ota Melan kehotuksestaan itse MYEL-vakuutusta, Mela tekee hankkimansa selvityksen tai arvion perusteella pakkovakuutuksen ja vahvistaa työtulon sekä perii vakuutusmaksut korotuksineen. Kun Melan pakkovakuuttamispäätös annetaan 1.1.2000 tai sen jälkeen, työtulo vahvistetaan yrittäjätoiminnan alkamisesta lukien, ei kuitenkaan takautuvalta ajalta pidemmältä kuin kuluvalta vuodelta ja kolmelta sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta.

Vuoden 1999 loppuun voimassa olleiden säännösten mukaan yrittäjällä oli mahdollisuus ottaa pakkovakuuttamistilanteissa oma-aloitteisesti vakuutus myös pakkovakuuttamisaikaa edeltäville kolmelle kalenterivuodelle. Tämä mahdollisuus on 1.1.2000 lukien poistettu. Yrittäjä, joka pakkovakuutetaan 1.1.2000 tai sen jälkeen, ei siten enää voi saada vakuutusta voimaan takautuvasti pidemmältä ajalta kuin kuluvalta vuodelta ja kolmelta sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Oikeus eläkkeeseen on tätä edeltävältä ajalta menetetty.

1.3

Laiminlyöntikorotus

Vakuutusmaksun korotuksen määräämisestä kerrotaan ETK:n yleiskirjeessä A 41/97. Vuoden 2000 alusta voimaan tulevalla lainmuutoksella laiminlyöntikorotusta koskeva säännös siirretään omaksi momentikseen. Laiminlyöntikorotus määrätään YEL:n 12 §:n 3 momentin ja MYEL:n 12 §:n 3 momentin mukaan sekä pakkovakuuttamistilanteissa että niissä tilanteissa, joissa yrittäjä oma-aloitteisesti, mutta myöhässä ottaa vakuutuksen. Sisällöllisiä muutoksia laiminlyöntikorotukseen ei lainmuutoksella ole tehty. Laiminlyöntikorotus myöhässä otetusta vakuutuksesta on edelleen 10 % ja pakkovakuutuskorotus on 30 %. Ohjeet laiminlyöntikorotuksen määräämisestä ja määrästä on annettu ETK:n yleiskirjeellä A 41/97. Näitä ohjeita noudatetaan edelleen.

Lakiosasto

28.12.1999

2

MYEL:N ERITYISYHTEENSOVITUSPERUSTEEN POISTAMINEN

MYEL 19 §:n 3 momentissa ollut erityisyhteensovitusperuste poistetaan 1.1.2000 lukien. Lakia sovelletaan sellaisiin eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu lain tultua voimaan. Erityisyhteensovitusperustetta ei siten voida enää valita yhteensovitusperusteeksi laskettaessa eläkkeitä, joissa eläketapahtuma sattuu 1.1.2000 tai sen jälkeen.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Markku Sirviö